

عنوان مقاله:

الگوی رفتار ارتباطی مبتنی بر تقوای اجتماعی با رویکرد تحلیل محتوای آیات ناظر به تقوا

محل انتشار:

مجله انسان پژوهی دینی، دوره 19، شماره 47 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسندگان:

علیرضا نوبری - استادیار گروه قرآن و متون اسلامی، دانشکده معارف و اندیشه اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

سیده فیروزه نورالدینی - دانشجوی دکتری مدرسی معارف اسلامی، دانشکده معارف و اندیشه اسلامی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

تقوا از واژگان کلیدی قرآن کریم است که گستره کارکرد آن علاوه بر سعادت فردی، رشد و کمال جامعه را نیز دربرمی‌گیرد. تقوای اجتماعی، به این معنا که تعداد کثیری از آحاد جامعه عامل به تقوا باشند تا اندازه ای که عمومیت رفتار جامعه نشانگر رعایت تقوا در سطوح مختلف خانواده، اجتماع و سیاست باشد، بخش قابل ملاحظه‌ای از این مفهوم قرآنی را به خود اختصاص داده است. این پژوهش به دنبال ارایه پاسخی روشمند به این پرسش است که از نگاه قرآن، تقوای اجتماعی چه الگوی رفتاری را در روابط میان فردی به جامعه پیشنهاد می‌کند؟ بررسی بیش از دوپست آیه ناظر به تقوا در فرایندی روش محور نشان داد قرآن کریم در کلیت طرح مباحث تقوامجور خود، به دنبال ارایه الگوی رفتاری خاصی در ارتباطات اجتماعی افراد است. این پژوهش برای دست‌یابی به این الگو از روش تحلیل محتوا در دو سطح کمی و کیفی استفاده کرده است. بر اساس تحلیل‌های انجام شده از آیات ناظر به تقوا، این آیات در سه دسته ی اصلی عوامل بسترساز (۱۹٪)، نتایج (۴۹٪) و پیامدها (۳۲٪) قرار گرفت که با تقسیم هر کدام از این دسته‌ها به موضوعات فرعی، در پایان، مدل مفهومی رفتار میان‌فردی مبتنی بر تقوای اجتماعی در چهار مرحله‌ی عوامل زمینه‌ساز تقوا، شکل‌گیری تقوا، نتایج عملیاتی نمودن تقوا و پیامدهای رفتارهای تقواییان طراحی گردید که دو مرحله‌ی اول به عنوان مقدمه و مرحله ی آخر به عنوان موخره در نظر گرفته شده است.

کلمات کلیدی:

الگوی رفتار ارتباطی، روابط میان فردی، تقوای اجتماعی، تحلیل محتوا

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2038051>

